

Vuk'uzenzele

'n Produk van die Regering se Kommunikasiediens (GCIS)

English\Afrikaans

Desember 2021

Rapporteer korrupsie via die teenkorrupsieblitslyn

INDIEN JY korrupsie, diefstal of ander oortredings vermoed, meld dit aan.

wetstoepassingsagentskappe vir ondersoek verwys.

Ongerymdhede betrefende behuising, tenders en maatskaplike toelae onder die heropbou- en ontwikkelingsprogram (HOP) is onder die algemeenste aantygings wat gemaak word.

“Ons het tydens die inperkingstydperk baie wenke per e-pos ontvang. Ons het ook 'n geoutomatiseerde boodskapopnamestelsel vir diegene wat ons blitslyn na-ure wil skakel,” sê Seloane.

Hy voeg by dat daar 'n bestendige toename in die rapportering van bedrog met betrekking tot maatskaplike toelae was sedert die inperkingsvlakke begin lig is, veral rakende die maatskaplike noodverligtingstoelae.

Ter versterking van dié pogings om korrupsie te bekamp, het die Staat wets-toepassingsagentskappe voorsien van vaardige perso-

Silusapho Nyanda

Om korrupsie in die Staatsdiens te bekamp, bly 'n prioriteit vir die regering en die teenkorrupsieblitslyn maak dit maklik vir lede van die publiek om gevalle waar

korrupsie vermoed word, te rapporteer.

Die blitslyn is in 2004 deur die Staatsdienskommissie (SDK) geloods en het sedertdien meer as 100 000 oproepe met aantygings van korrupsie en wanadministrasie ontvang.

Dié oproepe deur onthullers het gelei tot die ondersoek van 24 035 sake van korrupsie, bedrog en ander misdaad, sê die kommissaris van die SDK, Michael Seloane, wat toesig hou oor al die werk wat deur die kommissie uitgevoer word.

Tussen 2020 en 2021 is 337 sake via die blitslyn gerapporteer. Vyf-en-dertig van dié het ongerymdhede rakende aanstellings en verkrygings behels wat tans deur die SDK ondersoek word. Die oorblywende sake is na ander staatsdepartemente of

Vervolg op bl 2

Om Vuk'uzenzele te lees, laai die GOVAPP af by:

Soek na SA Government op Google Playstore of appstore

KONTAK ONS

Webwerfs: www.gcis.gov.za
www.vukuzenzele.gov.za

Vuk'uzenzele

@VukuzenzeleNews

E-pos: vukuzenzele@gcis.gov.za

Tel: (+27) 12 473 0103

Tshedimosetso House:

1035 cnr Frances Baard and Festival streets, Hatfield, Pretoria, 0083

GRATIS NIE TE KOOP NIE

Vervolg van bl 1

neel en 'n koalisiesentrum gevestig. Dié sentrum bring wetstoepassingsagentskappe byeen, waar hulle inligting en hulpbronne deel in die stryd teen bedrog en korrupsie in die verkryging van KOVID-19-verwante goedere en dienste.

Wat gebeur nadat 'n wenk ontvang word?

Seloane sê dat wanneer 'n saak via die blitslyn gerapporteer word, vroeë beslegtingsbeamptes seker maak dat alle betrokke inligting verskaf is. Sodanige inligting behels die besonderhede van wie wat

gedoen het, wanneer dit na bewering plaasgevind het en die rede daarvoor.

Hy sê dat indien enige oortreding bevind word — hetsy ongerymdhede met verkryging of aanstellings, omkoperij, korrupsie verwant aan HOP-behuising, bedrog met betrekking tot maatskaplike toelae, onwetlike migrasie, aanranding, diefstal of bedrog — die SDK óf remediërende aksie aan die betrokke departement sal voorstel óf die saak na die Valke, die SANP of die teenkorrupsietaakmag sal verwys vir verdere ondersoek.

Sake wat die SDK na departemente verwys vir

ondersoek sluit die volgende in:

- staatsampnare wat ekstra werk doen vir geld sonder toestemming van die departemente;
- onverklaarde belangebotsings;
- onetiese gedrag.

Seloane sê dat die SDK die staatsdepartemente 60 dae gee om ondersoek in te stel en 'n saak af te handel. Hy sê dat die departement dan die SDK oor die bevindings inlig. “As ons tevrede is met die stappe wat die departement geneem het, sal ons die saak sluit; maar as ons nie tevrede is nie, word die saak na hulle teruggestuur.”

Naamloosheid gewaarborg

Wanneer 'n onthuller nie sy/haar identiteit wil openbaar nie, neem die SDK-blitslyn slegs hul kontakbesonderhede. Dit is belangrik sodat die SDK met hulle in kontak kan tree, sou daar meer inligting benodig word.

Onthullers wat sake via die SDK-blitslyn rapporteer, word daarvan verseker dat hulle beskerm sal word as

hulle verkies om naamloos te bly, sê Seloane. Hy verduidelik dat die vroeë beslegtingsbeamptes opgelei is om te verseker dat onthullers se identiteit beskerm word.

Seloane sê dat Suid-Afrikaners korrupsie moet rapporteer omdat dit van die armes steel en ontwikkeling belemmer, wat keer dat die land vooruitstrewend kan wees. **U**

Nasionale teenkorrupsiehooflyn:
0800 701 701

Onthullers kan ook wenke via e-pos na integrity@publicservicecorruptionhotline.org.za of faks. na 0800 204 965, stuur.

Indiening van klagtes by die GEPF vergemaklik

Lede, pensioenarise en begunstigdes van die pensioenfonds vir staatsampnare (GEPF) het nou af toegang tot hulp indien hul ongelukkig is oor die diens wat hul ontvang.

Om te verseker dat die GEPF hul lede en dié se families regverdig behandel, het die raad onlangs 'n beregtiger aangestel om klagtes te hanteer. Die Beregtiger vir Pensioenfondse is 'n interne dog onafhanklike kantoor van die GEPF.

Die GEPF is een van die grootste pensioenfondse ter wêreld, met meer as 1,2 miljoen aktiewe lede en meer as 450 000 pensioenarise en begunstigdes. Die fonds is ingevolge die Wet op Pensioene vir Staatsampnare gestig en word daarvolgens gereuleer.

Advokaat Makhado Rama-

bulana is as die beregtiger aangestel. Hy sê dat die kantoor ten doel het om hulp en steun te verleen aan mense wat ongelukkig is met die dienste van die GEPF.

Mense wat nie regsaksie kan bekostig nie, sal veral voordeel trek uit die beregtigerskantoor. Voor mense hul klagtes na die Kantoor van die Openbare Beskerm-er of na die howe neem, kan hulle bemiddeling deur die beregtiger versoek.

Die beregtiger sal intree in sake wat lei tot onredelike verdragings in die verwerking van betalings verskuldig aan eisers. Dit mag slegs as bemiddelaar optree in klagtes wat in die afgelope drie jaar ontstaan het.

Ander sake wat binne die bestek van die GEPO val, sluit die volgende in:

- amptenare wat versuim om hul pligte ingevolge die fonds se wet en reëls uit te voer;
 - die verbreking van 'n verbintenis sonder 'n gegronde rede; en
 - verkeerde of misleidende inligting wat deur GEPF-werknemers verskaf is.
- Voordat 'n persoon 'n klagte by die beregtigerskantoor indien, moet die persoon 'n skriftelike klag by die GEPF, die Staatspensioen-administrasie-agentskap (GPAA) of hul werkgever indien en aan hul die geleentheid bied om die saak te besink.

“Jy moet aan hulle 30 dae gun om aandag te skenk aan die kwessies wat jy geopper het. Indien die

klagte na 30 dae steeds onopgelos is, kan jy 'n klagte by die beregtigerskantoor inhandig,” verduidelik Ramabulana.

Die beregtiger kan nie 'n saak aanvaar indien daar reeds 'n amptelike ondersoek elders onderweg is nie. “Binne twee weke vanaf die datum waarop die klagte ontvang is, sal die GEPO [die saak] in oënskou neem

en die klaer in kennis stel of hulle die klag kan ondersoek en 'n besluit daaroor kan maak.”

Indien die beregtigerskantoor weier om 'n klag te ondersoek, kan die klaer binne 21 dae 'n skrywe rig aan die beregtigerskantoor waarin daar redes verskaf word hoekom hy of sy glo dat die klagte binne die GEPO se mandaat val. **U**

Gedetailleerde riglyne oor die proses om 'n klagte in te dien is beskikbaar op die GEPO se webwerf by www.gepo.co.za. Klagtes kan aanlyn, skriftelik of via e-pos ingedien word. Vir meer inligting, kontak die klagtebestuurder deur 'n brief te stuur na Posbus x11005, Hatfield, Pretoria, 0028, te e-pos enquiries@gepo.co.za of skakel 012 110 4950.

government
communications

Department:
Government Communication and Information System
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Tel: 012 473 0353

Email: vukuzenzele@gcis.gov.za

Address: Private Bag X745, Pretoria, 0001

Acting Head of
Editorial and Production
Tyrone Seale | tyrone@gcis.gov.za

Acting Editor-in-Chief
Zanele Mngadi | zanelemngadi@gcis.gov.za

Managing Editor
Irene Naidoo | irene@gcis.gov.za

Writers

More Matshediso
Jauhara Khan
Silusapho Nyanda

Senior Designer
Tendai Gonese

Language Practitioners
Nomgcibelo Motha
Boitumelo Phalatse
Thandolunye Magudulela

Vuk'uzenzele
is published by Government
Communications (GCIS)

Printed by: **RISE SUN PRINTERS**
For extraordinary service

All rights reserved. Reproduction of the newspaper in whole or in part without written permission is strictly prohibited.

Distributed by: **ON THE DOT**

Bou 'n bankvaste basis vir belegging

Gewoonlik is nou dié tyd van die jaar wanneer ons beleggers van regoor die land en die wêreld byeenbring by die jaarlikse Suid-Afrikaanse Beleggingskonferensie.

Die eerste beleggingskonferensie is in 2018 gehou as deel van ons ambisieuse veldtog om R1,2 triljoen in nuwe beleggings oor 'n tydperk van vyf jaar in te samel. Die konferensie is in 2018 en 2019 deur meer as 'n duisend afgevaardigdes bygewoon, terwyl die konferensie in 2020 plaasgevind het in 'n hibriede formaat weens die COVID-19-pandemie.

Dié konferensies het tot dusver altesaam net meer as R770 miljard in beleggingsverbintenisse regoor 'n wye verskeidenheid ekonomiese sektore ingesamel.

Die vierde Suid-Afrikaanse Beleggingskonferensie sou in November 2021 plaasgevind het, maar ons het die besluit geneem om dit na Maart 2022 te verskuif weens verskeie ander byeenkomste wat op dié stadium plaasvind, waaronder die plaaslike regeringsverkiesings, die COP26-klimaatkonferensie en die Intra-Afrika handelsbeurs. Nog 'n belangrike rede om dit volgende jaar te hou is dat die COVID-19-inentingsviers teen daardie tyd by verre baie hoër sal wees as op die oomblik, wat beide reis en byeenkoms sal vergemaklik.

Alhoewel die vierde Suid-Afrika Beleggingskonferensie met 'n paar maande uitgestel is, duur ons ambisieuse veldtog voort. Selfs te midde die

uitdagings in die ekonomiese omgewing weens COVID-19, wat vererger is deur die geweld en verwoesting wat in Julie in dele van KwaZulu-Natal en Gauteng plaasgevind het, het maatskappye hul woord gehou en hulle verbintenisse nagekom, en ook verdere beleggingsgeleenthede in Suid-Afrika ondersoek.

In slegs die afgelope jaar is beleggingsverbintenisse van naastebly R120 miljard in projeksamestelling en -uitbreiding ingestoot. Dit beteken dat nagenoeg 38% van die totale beleggingsverbintenisse — oftewel R290 miljard — tot op hede in die ekonomie ingestoot is. Sommige beleggings is weens COVID-19 uitgestel, veral in sektore wat swaar getref is soos eiendomsontwikkeling en toerisme.

Die farmaseutiese bedryf is 'n opwindende nuwe gebied van groei.

Aspen Pharmacare het onlangs hul R3,4 miljard uitbreiding van stapel gestuur, soos aangekondig by die 2018 beleggingskonferen-

sie. Dié belegging het Aspen se vervaardigingsfasiliteit in Gqeberha omskep in een van die grootste vervaardigingspunte van algehele verdowingsmedikasie ter wêreld en het ook kapasiteit verskaf vir die vervaardiging van meer as 100 miljoen dosisse van die Johnson & Johnson COVID-19-entstof.

Verder het die Wêreld-gesondheidsorganisasie Suid-Afrika gekies as gasheer vir 'n mRNA-inentingsvervaardigingspunte met die Biovac-instituut as deel van 'n private publieke vennootskap met die Staat. Suid-Afrikaans-gebore dr. Patrick Soon-Shiong, wat in Suid-Afrika gebore is, en sy maatskappy NantWorks het onlangs 'n ambisieuse inisiatief aangekondig om kapasiteit vir gevorderde gesondheidsorg in Afrika tot stand te bring. Benewens die beleggings wat hulle gaan inbring, sal dié ontwikkelings ook bydra tot ons oorkoepelende ambisie vir die kontinent om teen 2040 self 60% van Afrika se inentingsbehoefte

te vervaardig.

Energie is nog 'n gebied van groei. Daar word verwag dat die 25 verkose bieleers in die vyfde rondte van ons program vir die verkryging van hernubare energie van onafhanklike kragprodusente altesaam nagenoeg R50 miljard in die ekonomie sal belê. Die verhoogde lisensiëringdrempel vir vasgelegde kragopwekking na 100 megawatts sal waarskynlik lei tot wesenlike privaat belegging in kragopwekkingsprojekte.

Suid-Afrika het onlangs 'n aanvanklike verbintenis van ongeveer R131 miljard gesluit om 'n regverdige oorgang na 'n lae koolstofekonomie te befonds deur beleggings in hernubare energie, groen waterstof en elektriese voertuie. Dié verbintenis deur die Verenigde State van Amerika, die Verenigde Koninkryk, Frankryk, Duitsland en die Europese Unie, is belyd met die Parys-ooreenkoms, wat ryker lande onder die verpligting stel om ont-koling in ontwikkelende lande te ondersteun.

Dié beleggings in energie sal ons in staat stel om die aftakelende beurtkrag wat die land tans ervaar, te bekamp sodra die nuwe kragopwekkingskapasiteit daargestel is.

Verskeie nuwe beleggings in datasentrums en ondersese kables sal nie net nuwe beleggings lok nie, maar ook die nodige infrastruktuur vir groei in die tegnologie- en telekommunikasiesektore verskaf.

'n Belangrike deel van ons beleggingsveldtog is die verreikende strukturele hervormingsinisiatiewe wat ons tans onderneem op gebiede soos energie, telekommunikasie, water, en hawens en spoorweë. Dié hervormingsinisiatiewe sal doeltreffendheid en mededingendheid bevorder, wat die koste van sake in Suid-Afrika doen sal verminder en groter privaat belegging in ons ekonomiese infrastruktuur sal aanmoedig.

Ons het nou 13 spesiale ekonomiese sones regoor die land wat aan beleggers geteikende beleggingsaansporings, voorkeurbelastingkoerse en uitvoersteun bied. Dié bied 'n aanloklike vervaardigingsbasis vir maatskappye wat beide plaaslike en oorsese markte wil dien. Hul waarde het verder verhoog met die vestiging van die Afrika-kontinentale vryhandelsgebied, wat aan die begin van die jaar begin handel dryf het.

Alhoewel die beleggingskoers afgeneem het weens die gevolge van die pandemie en verskeie projekte gevolglik uitgestel is, is die beleggingsveldtog weer besig om spoed op te tel.

Met dié dat ons vordering maak in die implementering van die ekonomiese herbou- en herstelplan — met die fokus op infrastruktuur, nywerheidsontwikkeling, werkskepping en strukturele hervorming — sal die beleggingsomgewing meer verbeter.